

OBRtnIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Cesta 29./X. št. 19 (Marn Josip).
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.—
posamezna številka . . . 2.50

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto VIII.

Ljubljana, dne 9. marca 1939.

Štev. 3.

Lovro Pičman, Ljubljana.

V skupni obrtniški organizaciji!

Akcija po obrtniški skupnosti, ki sem jo objasnili v dveh člankih našega lista z dne 5. januarja in 5. februarja t. l., je med široko maso obrtništva našla toliki odziv, da ne morejo iti ostali dve grupi preko tega prevažnega vprašanja za obrtništvo ter so pokazali celo naši glavni dnevniki nekoliko zanimanja za to.

Obe nasprotni grupi bi sicer radi imeli vsaka po svoje pod streho celokupno obrtništvo ali kakšnih pozitivnih predlogov, ki bi sloneli na stvarnosti ne daje nobena izmed strank, nasprotno, izvijata se vsaka po svoje, na žalost po starih znanih metodah in namesto, da bi pristopili k stvarnemu delu, gledata obe grupi moje predloge nekako z višine navzdol, ali ne vem, če ne bo tudi tokrat obveljal stari pregovor: „Kdor zadnji se smeji, najbolje se smeji.“

V zadnji številki Slovenskega obrtnika se skriva neki pisec pod člankom „Kje je mesto slovenskemu obrtniku?“; vprašam ga ali še vedno neče razumeti, da v **skupni obrtniški organizaciji!** Pisec imenovanega članka ne pove ničesar stvarnega ter se zaletava na levo in desno in če primerjam njegov ton, mi najbrže ne bi bilo težko uganiti, kdo je ta junak. Ali le škoda, da strelja v pretrdo steno, ker krogle pripadajo in tudi odletavajo v glavo njemu samemu, jaz pa sem vajen odbijati še nekoliko močnejše granate in me taki pisci ne bodo odvrnili od dela za skupno obrtništvo.

Pisec omenjenega članka sicer vabi v svoj vrt obrtništvo, odklanja pa sporazum, ali ne ve, da obrtništvo niso ovce, ki bi šle za nepoznatim pastirjem, kateri bi jih hotel voditi v prepad. Če bi bilo obrtništvo omogočeno rabiti svojo silo, s katero sicer razpolaga, tedaj pač ne bi bilo potreba kompromisov, toda preteklost je pokazala, da se more računati samo na obrtniško zavednost in razsodnost in radi tega je možnost uspehov za obrtništvo potom kompromisov zdravega in razsodnega obrtništva, bolne je pa pač treba negovati in jih ozdraviti, da nato ne škodujejo več splošnosti.

V nedeljskem dnevniku „Slovenec“ sem pravkar čital razpravo v narodni skupščini, sporazum s Hrvati, ko ugledni slovenski politik poudarja, da je sporazum kompromis, da je treba popuščanja na obeh straneh, ker brez popuščanja ni skupnosti, ker v državnem organizmu mora sodelovati vsak posamezni del, sicer trpi celokupni organizem itd. Trditev tega uglednega politika drži v celoti in sem popolnoma istih misli. Zatorej sem tudi prepričan, da je obrtniško vprašanje v stanovskem pomenu za nas v ožjem smi-

slu enako, kakor hrvatsko v širšem smislu za državo. Kakor je državi potreben sporazum s Hrvati, ki bo koristen za celokupni jugoslovanski narod, ravno tako je potreben sporazum med obrtništvom, ker le združeno celokupno obrtništvo, najpreje slovensko, nato pa še jugoslovensko je ves organizem, pri katerem mora sodelovati vsak del, kajti če v organizmu popusti samo en del, trpi škodo ves organizem in kaj šele, če vleče vsak del na svojo stran, tedaj je gotovo katastrofa za celokupnost.

Izvijati se pod raznimi izgovori, delati se nevedne in nepooblaščne, takrat, ko vsak posamezni obrtnik pozdravlja, ko vidi, da je vendar enkrat res ena stvarna akcija na programu, od katere lahko pričakuje obrtništvo koristi. Kakor pisec v Slov. obrtniku, podobno g. Rebek v Obrtnem vestniku z dne 15. pr. m. vali krivdo iz preteklosti na našo skupino, predvsem pa gotovo osebno na mene. Jaz sem se vseh osebnih očitkov izognil tako v svojih člankih, kakor na osebnih sestankih, s posebnim poudarkom, da ako hočemo v bodoče kaj ustvariti, tedaj ni mesta za osebne očitke in tudi danes ne maram govoriti o osebnih napakah iz preteklosti, toda moram pa zavrniti, da bi ta odgovornost padla na našo skupino in tudi to moram ugotoviti, da g. Rebek do sedaj še ni prišel s kakšnimi stvarnimi in pozitivnimi predlogi za skupnost, ker sporazum in zbližanje more nastati le na ta način, da se tudi prizadeti medsebojno spoštujejo in po številčni moči upoštevajo. Ne zadostuje pa za sporazum, ako se hoče nekoga spraviti pod kap svoje strehe ter proti volji večine vladati nad njim.

G. Rebek zagovarja svojo organizacijo „Zvezo obrtnih društev“ in ji prišteva tradicionalni obstoj. Že v enem mojih člankov sem omenil, da so izginila imena večstoletnih dežel in kakšno tradicijo naj potem predstavlja ena organizacija, ki je živetarila bori dve desetletji, ki ni mogla nuditi obrtništvo kaj posebnega.

Spori med obrtniki in pomožnim osebjem

Često se čujejo pritožbe obrtnikov-legalnih mojstrov, kako ravnaajo z njimi pomočniki, ki so z zakoni socialne zakonodaje preveč zaščiteni oz. tozadevne odredbe izrabljajo pretirano v svojo korist. Najpogostejše so slučajni sporovi med obrtnikom in njegovim pomožnim osebjem glede plačila nadur oz. glede sporov, nastalih v delovnih odnosih, ko se javljajo pomočniki kot oškodovana stranka. Razume se, kar je praksa pokazala, da skoro v

OBRtniŠTVU IN ODBOROM PODRUŽNIC D. J. O.

sporočam z ozirom na številne urgence, da te dni prevzamem upravo Osrednjega društva jugosl. obrtnikov in bom po končanih formalnostih na odbore podružnic dal potrebna pojasnila in navodila, do tedaj pa prosim še nekoliko potrpljenja.

Lovro Pičman.

Vzrok je pač ta, ker ni vedno hodila po strogo začrtani poti, ki ji je bila verjetno od početka predvidena. Povsem jasno je, da tudi nobena druga organizacija, pa če je grajena na še tako edealno zamišljenih osnovah, sama ne more nuditi splošnosti tistega, kar bi bilo potrebno, ako se najde še druga organizacija, ki gre svojo pot, kakor sem preje omenil.

Začudenje g. Rebek-a nad mojo pojasnitvijo v Obrtniku me je res iznenadilo, saj je on vendar vse to že vedel s sestankov in če bi me on rad prikazal, kot posameznika, bi si ga dovolil opozoriti, da se čutim predstavnika tudi ene toliko močne organizacije, kakor morda g. Rebek ali pa oni iz tretjega tabora, ker tudi na sestankih nisem sam iz naše strani.

Poudarjam še enkrat, da ni važno, katera organizacija je najstarejša, niti katera je danes najmočnejša, niti nas ne smejo za sporazum ovirati neljubi spori v preteklosti in nobene osebnosti, ampak vso važnost moramo polagati na naš **skupni obrtniški organizem**, katerega moremo zgraditi le v sporazumu, ki se mu pravi **kompromis**, ta je pa mogoč samo na podlagi stvarnih dejanj, nikakor pa ne s samim lepim besedičenjem. Zatorej pravim, ako želimo skupne in močne organizacije in ako hočemo, da bode imelo obrtništvo od organizacije kaj koristi, potem je treba, da vsak jasno pove, kaj hoče, jaz sem v tem pogledu dal jasne predloge. Kdor pa ta **obrnitiški organizem** zavlačuje z raznim zavijanjem, smatram, da je proti željam in volji obrtništva. Zatorej želim in pričakujem, da bo zmagala iskrenost in razsodnost in da bodo močnejši izgubili strah pred šibkejšimi.

vseh takih slučajih pomožno osebje dobi, medtem ko pa običajno mojstri zgube, čeprav so oni upravičeni, da bi dobili sodbo, v svojo korist.

Vzrokov nevolje med našim obrtništvom je že itak dovolj, k čemur pa se po nepotrebnem pridružujejo tudi vzroki, nastali iz sporov med mojstrom in pomočnikom, kar da vedno bolj misliti obrtništvo, posebno od časa, ko je izšla uredba o minimalnih mezdah, kolektivnih pogod-

bah, poravnanju in razsodišču. Minimalne mezde so bile po banovinah s predpisi bana določene, toda le za nekvalificirano delavstvo, medtem ko za kvalificirano delavstvo-profesijoniste, še doslej nimamo predpisanih minimalnih mezd, kar razumljivo povzroča tudi v veliki meri nejasnost, ter je tudi temu predpisati del sporov, o čemer tu govorimo: Glede kolektivnih pogodb si posamezne stroke še vedno niso na jasnem, tako da so na eni strani stroke, ki so točno ustrezajoč predpisom uredbe sklenile kolektivne pogodbe, na drugi strani pa so zopet stroke, ki niso povsem točno v skladu z uredbo sklenile kolektivne pogodbe. Ostanje pa še mnoge stroke, ki sploh niso sklenile nikakih kolektivnih pogodb, najsi bo, da so bile predložene kolektivne pogodbe za eno ali drugo stran nesprijemljive ali pa so tudi obrtniki odklonili vsako pogajanje glede sklenitve kolektivne pogodbe iz razloga, ker ni osnovnemu principu zadosteno, da bi bile že osvojene oz. predpisane minimalne mezde za kvalificirano osebo, kar bi bilo temelj in pravzaprav mora biti za vsako razpravljanje kolektivnih pogodb.

Da se ne oddaljimo od stvari, moramo poudariti kot že osnovno, da je socialna zakonodaja v prid delavstvu in s tem tudi vsemu pomožnemu osebju obrtništva zelo dobra ter ščiti istega. Nasprotno

temu, pa imamo obrtniki osnovni obrtni zakon, ki bi moral predvidevati za obrtnike več pravic in pa tudi obrtništvo drugače zaščititi, kakor je to zaščiteno po dosedanjih odredbah, katere so premalo zaščitne za obrtnika.

Poleg skoro dovršene zakonodaje delavstva stoji temu krepko ob strani še prostovoljne strokovne organizacije in pa ustanova po zakonu o socialnem zavarovanju delavstva — Delavska zbornica. Ne zavidamo v načelu delavstvu nikakih socialnih pridobitev, vendar pa smo odločno proti izrabljanju le-teh in delovanju delavskih strokovnih organizacij, ki ne poslušajo v skladu z vsemi momenti, ki prihajajo v poštev v primeru, ko se pomoči potreben ali nepotreben delavec obrača na organizacijo. Iz prakse dobro vemo, da vlada v obrtniških delavnicah vprav družinsko razpoloženje med mojstrom in njegovimi pomočniki ter da se izvrši odrejevanje dela, izplačevanje mezde, naplčila itd. v običajno pristranskih odnosih. Vendar pa se žal dogode primeri, kar je posebno izrazito pri nekaterih gradbenih strokah, da se pomočnik, potem ko je zapustil mojstra, pri katerem je prebil tudi več let, spomni na nekake nadure, o čemer ni nikdar omenil, ko je bil še zaposlen, k temu citira ob uveljavljanju še običajno kolektivno pogodbo, če jo je sklenil in podpisal njegov mojster ali ne,

češ, po kolektivni pogodbi mi to pripada itd. Ker pa so taki slučaji že danes na dnevnem redu in pomočniki iz takih naslovov terjajo po tisoč, dva ali še več dinarjev, je razumljivo, da mojstri ne morejo ostati napram takim primerom ravnodušni.

Pri raziskovanju jedra sporov med mojstri in pomočniki prihajamo do zaključka, da dajejo strokovne delavske organizacije svojem članstvu nepravilne informacije in da so v največ slučajih zahtevajoče stranke s strani delavstva delomržni pomočniki, katere je mojster najsi bo iz vzrokov pijančevanja, nerednega prihajanja na delo, radi tatvine ali drugega odpustil. Le malo pa je število takih pomočnikov, katerih krivda leži na strani mojstra, če slučaj nepristransko razmislimo. Iz enostavnega razloga je že razumljivo, da mojster nerad menja svoje uslužbenke, posebno še, če so se ti izkazali vredne in v vsakem oziru nesporne delavce. Taki pomočniki ne povzročajo mojstrom nikakih skrbi, ker jih mojstri cenijo, pa tudi njihov materialni položaj ni slab, če so v stroki sposobni. Mojstrom delajo preglavice pomočniki, kot zgoraj omenjeno, ter jim le taki napravljajo nepotrebne stroške in pota, tako da trpi mojster moralno in materialno, vsled česar je tudi razumljiv revolt mojstrov proti socialnim ustanovam in organizaci-

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tverdkam

Kako čehoslovaška pospešuje svoje obrtništvo

(Po „ČJ privrednem godišnjaku“ od ing. O. Papeža, direktorja Zavoda za pospeševanje obrti pri trgovinsko obrtniški zbornici v Pragi.)

(Nadaljevanje.)

Kljub vsem čehoslovaški zavodi za pospeševanje obrtništva pomenijo danes mnogo za čehoslovaško obrtništvo. Če pregledamo samo zadnje letno poročilo najstarejšega čehoslovaškega zavoda za pospeševanje obrtništva, Zavoda v Pragi, moramo priznati, da rezultati njegovega dela zelo visoko presegajo storjene izdatke. Na 7863 ustmenih in 11.054 pismenih vprašanj, na katere je odgovoril strojni oddelk, za tem 5737 in 5941 vprašanj v kemijskem oddelku dokazujejo bogato svetovalsko aktivnost samo v enem letu in v enem zavodu. V odgovorih so dana navodila in sugestije za proizvodnjo in obdelavo raznih tehničnih predmetov, izdelani so načrti za ureditev delavnic, na razpolago so bila dana obvestila o novih metodah dela itd. itd. 22.788 števil delovnega zapisnika in 10.045 telefonskih razgovorov prav tako predstavlja lepe številke. Čeprav niso delavnice praškega zavoda urejene prvovrstno in niso na isti višini, kakor moderne delavnice državnega zavoda v Turčanskem Sv. Martinu, vendar te delavnice, kakor strojna in ročna mizarstva ter kolarska, strojna in ključavničarska delavnica za avtoogeno in električno varenje, kovačnica in kalilnica, avtomonterska in kleparska delavnica, jermenarska in torbarska delavnica, knjigoveška delavnica in improvizirane krojaške, čevljarke, ličarske in črkoslikarske delavnice zelo zavestno vrše svojo vzgojno nalogo med pripadniki poedinih strok. Pomen teh delavnic je razumljiv, ko se ve, da je samo v praškem zavodu v teku leta 1937, bilo prirejenih 163 obrtniških tečajev raznih vrst s 3663 poslušalci.

Strokovni obrtniški tečaji, kakršne v čehoslovaški prirejajo zavodi za pospeševanje obrtništva, predstavljajo prav dobrobit za obrtništvo. Ni vsak tako srečen, da more posecati strokovne šole, katerih obiskovanje traja 2 do 3 leta. Zavodi prirejajo tečaje, kateri trajajo najdalje 2 meseca in na katerih se interesentom nudijo v izčrpnih oblikah potrebna teoretična in praktična znanja pod zelo povoljnimi pogoji. Poleg tega daje cela vrsta specialnih tečajev z zelo gibčnim programom, ki odgovarja trenutnim potrebam in interesom, interesentom možnost izobrazbe pod pogoji, ki odgovarjajo njihovim materialnim in časovnim možnostim. Taki tečaji trajajo en do štiri tedne, predavanja pa se vršijo vsak dan ali vsak drugi dan,

po ves dan ali eventualno tudi samo ob večerih. Omenjenih 163 tečajev praškega zavoda je stalo 277.071,05 Kč. Poslušalci (3663) so plačali skupno 144.555 Kč. To pomeni, da je bil povprečni izdatek na poslušalca nekaj nad 30 Kč za tečaj. Če se vzame v poštev tudi okolnost, da prejmejo siromašni poslušalci tečajev tudi manjše stipendije in v zadnjem času tudi brezplačne bone za kosilo od ministrstva trgovine pridemo do zaključka, da so tečaji naših zavodov za pospeševanje obrtništva skoraj brezplačni. Pa vendar kakšne so vse nove vrednosti, kakšne izkušnje in kakšne možnosti nudijo čehoslovaškemu obrtništvu ti tečaji! Pogoji za obiskovanje tečajev je redno izučena obrt odgovarjajoče obrtniške stroke. Sprejemajo se tudi poslušalci iz inozemstva in meni je zelo prijetno, ker morem konstatirati, da je bilo med našimi tečajniki veliko število Jugoslovenov.

Prav tako velik pomen imajo predavanja, prirejena s strani zavoda za pospeševanje obrtništva. Na teh predavanjih se na raznih sestankih obrtniških ustanov propagira aktivnost naših zavodov, a poleg tega se razmotrivajo v strokovnih predavanjih tudi vsa aktualna in pomembna vprašanja. Mnoga predavanja so spremljana tudi s prikazovanjem diapozitivov in filmov. V zvezi z radio oddajnimi postajami, na katerih programih se v okviru oddaj za obrtništvo često nahajajo imena naših tehničnih referentov.

V čehoslovaški za enkrat še niso obvezni mojstrski izpiti. Obstojajo samo prostovoljni izpiti iz časov Avstro-Ogrske, kateri se morejo polagati v naših zavodih za pospeševanje obrtništva. V poslednjem času, ko se je pričelo govoriti o uvedbi obveznih mojstrskih izpitov za one mojstre, ki žele imeti vajence, se vrše posebni občasni tečaji. Ti tečaji so se pokazali zelo uspešni. V njihovem okviru se pripravljajo obrtniki za mojstrski izpit, kateri se po obisku tečaja dovrši z mnogo večjim uspehom, kakor v primeru, če se tečaj ne obiskuje, zato, ker kandidat, kateri dobro pozna strokovno prakso, poleg tega potrebuje, da pridobi potrebno znanje, vključno obrtniški predpisi, knjigovodstvo in kalkulacije. To pa je še tem bolj potrebno, ker ni dovolj, da je današnji samostojni obrtnik-podjetnik

samo dober proizvajalec, temveč mora biti tudi dober trgovec.

Preizkušnje in preiskavanje predstavlja prav tako del aktivnosti naših zavodov za pospeševanje obrtništva. Obrtniška proizvodnja mora v tem pogledu še mnogo nadoknaditi, če se želi v gotovih strokah meriti z industrijsko proizvodnjo. Še več moram prosto reči, da mora obrtniška proizvodnja tudi nuditi značaj preizkušnje in preiskavanja, če želi doseči zadovoljive rezultate. Mi to delo propagiramo potom tiska v strokovnih časopisih, s predavanji, preko radia, toda vsled gotovega konzervativizma našega obrtništva še niso doseženi zadovoljivi rezultati, čeprav bi se — nesporno tudi v obrtniški proizvodnji moglo najti način, da se znižajo proizvodni stroški, kar bi zopet povečalo konkurenčno sposobnost obrtniške proizvodnje. Preiskavanje materiala, preiskavanje načina dela in metod proizvodnje, kakor tudi preiskavanje delavne sposobnosti, vse to more biti koristno obrtniški proizvodnji. Večina naših zavodov za pospeševanje obrtništva ima svoje laboratorije (kemične, elektrotehnične, tekstilne, za preiskavo usnja, papirja, gradbenega materiala in slično) toda se na žalost z njimi več koristi mala pa tudi velika industrija, kakor naše obrtništvo, za katero so prav za prav ti laboratoriji zgrajeni oz. ustanovljeni.

Opozoril sem že, da naši zavodi prirejajo tudi razstave. Razstave novih delavnih strojev so bile prav za prav med prvimi sredstvi za pospeševanje obrtništva. Danes prirejajo naši zavodi poleg razstav tudi najraznovrstnejše propagandne razstave, s katerimi propagirajo delo svojih tečajev. Te razstave se prirejajo ali samostojno, ali pa v okviru pokrajinskih in obrtniških razstav. Naši zavodi prav tako organizirajo posete naših obrtnikov domačim in inozemskim sejmom ter razstavam večjega obsega, ali pa tudi sami prirejajo take izložbe, kakor je bil to primer na razstavah v Parizu in letošnje leto tudi na mednarodni obrtniški razstavi v Berlinu. Naši zavodi dajo na razpolago svoje prostore in nudijo pomoč velikemu številu malih strokovnih obrtniških izložb in se zavzemajo, da se potom konkurzov pospešuje kvaliteta obrtniških proizvodov. Ob taki priliki se posveča posebna pažnja ne samo na dobro kvaliteto in praktičnost proizvoda, temveč se zahteva tudi okus in želi, da so obrtniški proizvodi tudi v umetniškem likovnem pogledu dovršeni.

Naši zavodi za pospeševanje obrtništva imajo tudi svoje strokovne knjižnice in čitalnice, ka-

jam delavstva, ki ne preiščejo primera do jedra, temveč kratkoma zadevo ženejo do vrhunca, ne pa da bi preje ugotovili vse moralne in druge vrline stranke, katero zastopajo proti mojstru. Pri tem mislimo, da bi morale biti, kar tudi so v nekaterih naprednejših državah delavske organizacije, tudi dobre vzgojne organizacije, ki vzgajajo moralno strokoven naraščaj bodočih mojstrov. Pri nas pa žal opazujemo, da so delavske organizacije zgolj razredno borbene, katere svojega članstva ne vzgajajo tako, da bi bilo kasneje vreden naslednik sedanje generacije mojstrov. Običajno vztraja zahtevajoča stranka z zahtevo iz vzroka, češ, saj ne morem ničesar izgubiti, ker mojster ima imovino, njega bodo že prijeli, meni pa ničesar ne morejo. To stališče je napačno in zgrešeno, ter bi tozadevno o tem tudi člani obrtnega sodišča morali pomisliti pred izdajo razsodb po ugotovitvi tudi moralnih vrlin ali ne — vrlin zahtevajoče stranke — delavca, ki je običajno naučen, kako naj govori, kar smo že iz ponovnih razprav ugotovili, ko je n. pr. zahtevajoča stranka zniževala zahtevek od preko 2000 din na 400 din za prekournno delo. Kje tiči tu vzrok temu popuščanju, si hitro razložimo, če nam je znano, da organizacija naroči stranki ali pa nasprotno organizacija, ki zastopa stranko vztraja na višini zneska, češ, popustimo še vedno lahko. Kakor povsod, tako je treba tudi v takih primerih resnosti in uveljavljanje le tistega, kar dejansko komu pripada.

Za nas obrtnike je jasno, da smo premalo zaščiteni pred izrabljanjem pomožnega osebja. Vsa sklicevanja na kolektivne pogodbe ne morejo biti veljavna ter so nična, če mojster gotove stroke na to ni pristal, posebno še, če ni bila kolektivna pogodba sklenjena v skladu s tozadevno odredbo. Odnose med obrtnikom in pomožnim osebjem se bo uredilo lahko šele na bazi, ko bodo predpisane minimalne mezde za kvalificirano delavstvo, sicer pa so kolektivne pogodbe iluzorne, če ni to-

zadevno zakonite podlage za osnovne prejemke, ki so prav za prav baza vsemu ostalemu. Končno ugotavljamo iz slučajev sporov, da bi morale naše obrtniške organizacije posebno pa še ustanove, kakor je Zbornica za TOI imeti na razpolago obrtništvu posebno moč, ki bi ob vsakem času mogla dati pojasnila in navodila, kako je postopati v slučajih spo-

Zanatska banka Kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd sklicuje v nedeljo dne 19. marca 1939 ob 9. uri dopoldne dvanaesti redni zbor delničarjev, ki bo v bioskopski dvorani Zanatskega doma v Beogradu, Zorža Klemansoa ulica št. 1 s sledečim dnevnim redom:

1. Izvolitev delovodje, treh skrutinatorjev in treh overovateljev zapisnika zbora.
2. Poročilo upravnega odbora in predložitev bilance za 1938. leto.
3. Poročilo nadzornega odbora za 1938. leto.
4. Odobritev bilance in poslovanja upravnega in nadzornega odbora za 1938. leto.
5. Predlog o uporabi čistega dobička.
6. Volitev petih članov upravnega odbora, dveh članov nadzornega odbora in treh članov poslovnega odbora Glavne podružnice v Zagrebu.
7. Reševanje o eventualnih predlogih v smislu čl. 28 bančnih pravil.

Delničarji, kateri se želijo udeležiti zbora, morajo v smislu čl. 24 bančnih pravil deponirati svoje delnice najmanj sedem dni pred zborom in sicer na blagajni centrale Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd, Zorža Klemansoa ulica št. 1 ali na blagajnah Glavne podružnice v Zagrebu, Ulica št. 49, podružnice v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6, in podružnice v Sarajevu, Sime Milutinovića št. 2.

Delničarje Zanatske banke se opozarja, da delnic za udeležbo na zboru ni potrebno deponirati osebno, temveč jih lahko pošljejo tudi po pošti, bodisi Centrali, Glavni podružnici v Zagrebu ali podružnicam v Ljubljani in Sarajevu ter bodo v zameno prejeli vstopnice za zbor v smislu člena 24 bančnih pravil. Delničarji iz enega kraja, ki želijo zboru osebno prisostvovati, morejo v izogib stroškov poslati delnice skupno v eni pošiljki. V vsakem slučaju pa morajo centrala ali Glavna podružnica v Zagrebu, podružnici v Ljubljani in Sarajevu prejeti delnice vsaj sedem dni pred zborom delničarjev. **Uprava.**

rov med obrtnikom in pomožnim osebjem. Iz vsega tega izhaja, da nam je nujno potrebno urediti pravni položaj med pomožnim osebjem in obrtnikom-mojstrom, da se na zakonito predpisanih obrazcih izvrši pismena potrdila prejemkov, dogovora o delu itd. Dolžnost naših pristojnih forumov je urediti tudi to pereče vprašanje, da ne bo obrtnik samo plačeval, temveč da bo res obrtnik-mojster v svoji delavnici in da bo sam prav tako zaščiten od izrabljanja pomožnega osebja, kakor je danes zaščiten pomožno osebje s svojo socialno zakonodajo.

Konferenca obrtniških zbornic

Sklepi o obrtniškem zavarovanju.

V petek dne 3. t. m. zvečer je bila zaključena skupna konferenca vseh obrtniških zbornic in obrtniških odsekov skupnih zbornic, ki se je vršila dva dni v prostorih Obrtniške zbornice v Beogradu. V glavnem so delegati na tej konferenci razpravljali o vprašanju socialnega zavarovanja obrtništvu in razširjenja pavšalnega plačila pridobnine obrtnikov tudi za mesta, večja od 20 tisoč prebivalcev.

Med sklepi, katere so zbornice ob tej priliki sprejele, je enodušno podčrtana potreba izvedbe socialnega zavarovanja obrtništvu ter je osnutek Uredbe o zavarovanju obrtništvu, katerega je izdelalo ministrstvo trgovine in industrije sprejet kot temelj za izdelavo nove Uredbe in izvedbe zavarovanja. Konferenca je z ozirom na možnosti in ekonomski položaj obrtništvu postavila nekaj načelnih pripomb, katere so važne za izdelavo nove uredbe.

Zbornice zahtevajo na primer, da pri izvedbi zavarovanja obrtništvu sodeluje

tere služijo izobraževanju obrtništvu. Te knjižnice sodelujejo s sorodnimi ustanovami, kakor tudi z naučnimi ustanovami ter s obrtniškiimi institucijami ter združenji. Stiki s poedinimi ustanovami jačijo strokovno organizacijo našega tehničnega osebja, medtem ko zveze z obrtniškiimi ustanovami in združenji propagirajo našo delavnost ter vzgojno delujejo v pravcu vzajemnega sodelovanja, brez čegar uspeh ne bi bil možen.

Sodelujemo prav tako tudi s strokovnimi obrtniškiimi šolami, posebno z vajeniškiimi. S temi šolami smo se spoznali podrobneje v času, ko so v njih naši tehnični uradniki postali izredni profesorji. Sodelujemo tudi v upravah teh šol, ker naši referenti sodelujejo v delu njihovih poedinih odborov. Vajeniška šola pripravlja obrtniško mladino za bodoče delo v zavodih za pospeševanje obrtništvu. Ta nam pomaga pri prirejanju vajeniških razstav, katere so zelo dobro sredstvo za vzgojo naše obrtniške mladine tako v strokovnem, kakor moralnem pogledu, ker v tej razvijajo ljubezen nasproti izbranemu obrtnu in jo vzgajajo v smislu čim večje samostojnosti in plemenite ambicije.

Sodelujemo tudi s posvetovalnicami za izbiro poklica, katerih organizacija res ni v Čehoslovaški še dovršena, vendar pa so te ustanove čim bolj in vedno bolj znane kot značajne ustanove, katere zastopajo stališče, da mora tudi v obrtniški proizvodnji priti vsak človek na mesto, ki mu najbolj odgovarja.

Našteli smo strokovno vse oblasti oz. delokrog dela naših zavodov za pospeševanje obrtništvu. S svojimi skromnimi sredstvi vrše ti koristno delo in pomagajo čehoslovaškemu obrtništvu na potu k boljši bodočnosti. Temelj njihovega dela niso nespremenljivi programi in metode dela, nasprotno temu, zavodi se žele prilagoditi trenutnim potrebam ter da bodo iniciatorji v momentih, kadar je iniciativa potrebna.

Tudi v obsegu čehoslovaško-jugoslovanskega sodelovanja bi želeli, da bodo iniciatorji in sodelavci. Pripravljeni smo, da tudi na polju pospeševanja obrtništvu gremo roko v roki z brati Jugoslavi, delujoč skupno za boljšo bodočnost jugoslovanskega in čehoslovaškega obrtništvu.

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.

Podružnica Ljubljana

Gajeva ulica 6.

Telefon št. 20-30

Centrala Beograd

Glavna podružnica ZAGREB

Podružnica Sarajevo

Delniška glavnica din 75.000.000.—

Udeležba države din 30.000.000.—

Rezervni fondi nad din 5.000.000.—

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

Sprejema od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

Upravlja imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

Izvršuje najkulantneje vse ostale bančne posle.

Obrtniki! V Vašem lastnem interesu je, da vse svoje denarne posle izvršujete potom svojega denarnega zavoda.

Priporočamo obisk

edinega obrtniškega počinškega doma na Govejku pri Medvodah za Velikonočne praznike ter druge praznike in nedelje. Dom je prvovrstno vzdrževan, dobra jedača in pijača, lepi izleti in razgledi!

Naročnike prosimo za poravnavo naročnine za „Obrtnika“

poslužite se položnice št. 12.986.

tudi država s svojo pomočjo. Obveznost zavarovanja se ima razširiti na vse, tako mestne, kakor tudi na podeželske obrtnike, kar bi tudi odgovarjalo cilju in smislu samega zavarovanja. Glede starostne meje za doseg rente se je postavila zahteva 60 let starosti mesto 65. Za ustanove zavarovanja obrtništva se zahteva avtonomija, nasprotno osnutku Uredbe, ki izraža centralistični princip. Imovina zavarovanja obrtništva se ima oprostiti obveznega vlaganja v vrednostne papirje, zato, da bo mogla biti uporabljena za kreditiranje obrtniškega gospodarstva in ustanov. Za zavarovanje sta predlagani obvezni uredbi dveh skupin na temelju davčne obremenitve. Kakšna bo višina premije (mesečnega plačila) bo odvisno od naknadnega anketiranja po zbranih podatkih in po matematičnem preračunanju, kar bi se imelo izvesti s tendenco, da morajo biti premije čim manjše in sprejemljive za obrtništvo, rente pa čim višje. V tem smislu je bilo predlagano tudi znižanje upravnih stroškov od predvidenih 15% na čim nižjo mogočo mero. Dalje udeležbo obrtniških ustanov in organizacij pri delu izvedbe zavarovanja, osnivanje posebnega fonda, kateri bi bil dotiran iz vsote oseb, izpadlih od zavarovanja, iz posebnih taks, katere bi se v obliki mark lepile na potrdila in dokumente, ki jih izdajajo obrtniške ustanove in organizacije, iz dela zbornične doklade in drugih dohodkov. Prav tako pa se zahteva, da delavsko zavarovanje obvezno izplačuje del rente zavarovanja obrtnika za čas, ki ga je prebil, kot zavarovanec delavskega zavarovanja.

Po vseh prednjih načelnih pripombah je konferenca sklenila zahtevati podaljšanje roka za stavljenje mišljenja na načrt uredbe do konca tega leta. V tem času bi se moral zbrati ves potreben statistični material ter izvršiti vsa potrebna vprašanja ter izračun.

Poleg prednjega je konferenca tudi razpravljala o pavšalizaciji pridobnine za vse obrtnike. Konferenca se je izjavila za izvedbo razširjenega pavšalnega plačila pridobnine tudi na mesta, večja od 20 tisoč prebivalcev. V tem smislu so vse obrtniške stroke razvrščene v 4 skupine po svoji pomembnosti in ekonomski moči. Kot nadaljnji kriterij je vzeta velikost mesta ter so v eno skupino razvrščena vsa mesta večja od 20 tisoč prebivalcev, v drugo skupino pa mesto Beograd, Zagreb in Ljubljana. Za vsako od teh skupin je predlagana posebna vsota pavšala, kar bo za obrtnike predstavljalo gotovo olajšanje, medtem ko skupen finančni efekt države ne bo manjši. To bi tudi končno za obrtnike predstavljalo ugodnost, ker ne bi bili obvezani za vlaganje prijav, poleg tega pa bi bili tudi oproščeni plačila splošnega davka na poslovni promet, dopolnilnega davka, medtem ko bi osnova za plačilo samoupravnih doklad bila znižana na 60% od zneska pavšala.

Končno se je konferenca bavila tudi z raznimi drugimi važnimi obrtniškimi vprašanji ter je z uspehom izvršila svoje delo. Konferenco je vodil g. Milan Stojanović, ki se je na koncu tudi zahvalil vsem delegatom za trud in zaključil konferenco obrtniških zbornic.

Razno

Hrvatski obrtniki za svojo Matiko, osrednji dom hrvatskih obrtnikov v Zagrebu, ki bo odprt za Binkošti, so doslej nabrali potom zbirke, ki je objavljena redno v Obrtniškem vestniku, že 650 tisoč dinarjev malih prispevkov, kar je lep dokaz obrtniške samozvesti.

Nova uprava obrtniške zbornice v Zagrebu se je konstituirala koncem prejšnjega meseca in je bil ponovno izvoljen z ogromno večino za predsednika dosedanj zasluzni predsednik, g. Milan Ramušček, knjigoveški obrtnik iz Zagreba. Ob priliki konstituiranja je imel g. Ramušček lep priložnostni nagovor glede položaja hrvatskih obrtnikov, dela Zbornice v preteklosti in bodočnosti. K izvolitvi predsednika tovariša Ramuščaka najtopleje in pristrčno čestitamo z željo, da še mnogo let sodeluje v obrtniškem pokreku vsega jugoslovanskega obrtništva.

Prireditve Doma jugoslovanskih obrtnikov, priljubljeni ples — planinsko rajanje v dvorani „Kazine“ v Ljubljani dne 4. februarja t. l. je glede poseta, kot tudi drugače lepo uspel v splošno zadovoljstvo posetnikov in prirediteljev, saj je ta prireditve postala že tradicionalna ter se je uvrstila med vodilne v Ljubljani.

Tečaj za avtogeno varenje v Kočevju. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani priredi v Kočevju tečaj za avtogeno varenje za mojstre in pomočnike kovinarskih strok iz kočevskega sreza. Tečaj se bode vršil od 27. marca do 6. aprila t. l. celodnevno. Prijave za tečaj je treba poslati pismeno z navedbo točnega naslova in poklica skupnemu združenju obrtnikov v Kočevju, ki bo dalo prijavitelcem tudi potrebna navodila.

Tečaj za ličarje in pleskarje v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI priredi strokovni tečaj za marmoriranje in imitacijo lesa za pleskarske in ličarske pomočnike. Tečaj bo v Ljubljani ter se prične 13. marca 1939. Trajal bo ca. 3 tedne celodnevno. Poučeval bo posebni strokovnjak, katerega je dal na razpolago Zavod za pospeševanje obrti pri ZTOI v Pragi, kjer poučujejo na takih tečajih že dolgo vrsto let. Vabimo mojstre in pomočnike pleskarske in ličarske stroke, da se udeležijo tega tečaja. Prijavo s točnim naslovom je poslati Zavodu za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani najkasneje do 9. t. m. Prijavniki dobijo podrobna pojasnila o pogojih za sprejem v tečaj v Zborničnem uradu med uradnimi urami v Beethovnovi ul. 10/II., soba št. 27.

Vesti iz združenj

Uspeli občni zbor združenja krojačev in sorodnih strok v Ljubljani.

V nedeljo dne 5. marca t. l. se je vršil redni občni zbor Združenja krojačev in krojačic v beli dvorani hotela „Union“, Ljubljana. To združenje obstoja že 48 let. Občni zbor je vodil predsednik združenja g. Može, kateri je v svojem poročilu pojasnil položaj krojačev in šivilj, katera stroka se bori z ogromnim številom šušmarjev, samo v Sloveniji jih je nad 10.000. Škoduje pa tej stroki tudi konfekcijska industrija. V resoluciji, katero so naslovili na merodajna mesta, zahtevajo krojači zakon o zatiranju šušmarstva. Manufakturnam in konfekcijskim trgovinam naj se preprovo podrobna prodaja oblačil in sprejemanje naročil za izdelavo oblek po meri. Dalje zahtevajo pavšalno obdavčitev tudi za kraje z nad 20.000 prebivalci. Pavšalno obdavčenje naj se izdatno zniža za vse male obrtnike, ki ne obratujejo na motorni pogon ter ne zaposlujejo več kot 4 pomočnike. Kolektivna pogodba se je podaljšala tudi za tekoče leto. Po tajniškem, blagajniškem ter nadzornem poročilu je bil sprejet predlog, da se uvede obvezno plačevanje po din 20.— na leto za posmrtnino, ter se bo ob smrti člana plačalo svojcem umrlega po din 1500.— Zastopnika občine ter Zbornice za TOI sta podala zagotovilo, da bodo imenovane institucije vsestransko podprle stremeljenja združenja. Dalje je bilo govora o avtonomnem starostnem zavarovanju obrtništva. Letos bo na jesenskem ljubljanskem velesojmu priredil zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI razstavo, na kateri bodo razstavljali mali obrtniki svoje izdelke, med temi tudi krojači. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Može Franc ter z malimi izpremembami dosedanja uprava. Agilnemu združenju želimo nadaljnega uspešnega napredka.

Na zadnjem občnem zboru Združenja urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani je bila izvoljena nova uprava s predsednikom K. Jurmanom, kr. dvornim optikom.

Združenje obrtnikov sedlarske in tapetarske stroke v Celju je imelo 26. februarja 1939 redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika g. Josip Jug, sedlarsko-tapetarski mojster iz Žalca. Udeležba je bila zelo številna. Obravnavala so se važna pereča strokovna in ostala obrtniška vprašanja.

Občni zbor Združenja dimnikarjev za dravsko banovino v Ljubljani se bo vršil dne 26. marca 1939 ob pol 10. uri dopoldne v kletni dvorani hotela „Metropol“ (pri Mikliču) v Ljubljani, Masarykova cesta, nasproti glavnega kolodvora, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.

2. Poročilo predsednika in tajnika.
3. Blagajniško poročilo in poročilo nadzornega odbora.
4. Proračun za leto 1939.
5. Volitev članov uprave.
6. Volitev članov mojstrskih in pomočniških izpitnih komisij.
7. Sprememba pravil.
8. Samostojni predlogi.
9. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob navedeni uri ne bi bil sklepčen, se bo vršil po preteku pol ure pri vsakem številu navzočih članov. Ev. samostojne predloge je treba predložiti združenju pismeno vsaj tri dni pred občnim zborom. Po čl. 14 pravil združenja so vsi člani dolžni priti osebno na občni zbor. Odsotnost se opraviči le v slučaju bolezni ali kake druge nepremagljive ovire. Proti članom, ki bi neopravičeno izostali od občnega zbora, se bo postopalo po čl. 8 pravil združenja. Za opravičilo izostanka se bodo upoštevale le pismene opravičbe.

Člani se morejo za to priliko poslužiti ugodnosti polovične vožnje po železnici z nedeljsko povratno vozovnico. — Predsednik Udovič Andrej l. r.

Iz uredništva: V zadevi starostnega zavarovanja obrtništva, je prejelo uredništvo veliko število dopisov, resolucij itd., v katerih razne organizacije, združenja in posamezniki javljajo svoje pripombe k izvedbi tega zavarovanja. Radi preobširnosti vseh mnenj in spreminjivih predlogov, o stvari žal ne moremo poročati, vsekakor pa sporočamo tem potom vsem, ki so nam jih poslali, da bomo njihove nasvete in predloge upoštevali, ker bo kakor izgleda še dovolj časa, predno bo uredba definitivno izdelana in stopila v veljavo, o čemer prečitajte posebni članek.

URADNI ODLOKI IN SPOROČILA

Odbori in odseki obrtniških združenj.

Ministrstvo trgovine in industrije je pod II br. 3847/U z dne 2. februarja t. l. izdalo posebno navodilo o upravnem položaju strokovnih odsekov združenj, ki se glasi:

„Odbori ali odseki o katerih je govora v obrtnem zakonu § 380, niso nižje stopnje istovrstne organizacije, kakor prisilna združenja, temveč so samo pomožni organi uprave prisilnega združenja. Vsled tega ti odseki sploh ne morejo imeti lastnih upravnih organov, letne skupščine, upravnega in nadzornega odbora, kakor se je to hotelo izvesti. Odbor ali osek poedine obrtniške stroke združuje manjše število dotične stroke in ne vse člane te stroke. Člane odbora ali odseka volijo vsi člani prisilnega združenja, kateri pripadajo dotični stroki. Irelevantno je, če je to na redni letni skupščini samo prisilnega združenja ali na eni „ad hoc“ sklicani skupščini pripadnikov dotične stroke. Ker v tem pogledu ni nikake odredbe v samem zakonu, zato se morejo o tem dopolniti potrebne odredbe v pravilih združenj.“

Ker so odseki pomožni organi uprav združenj in ne samostojni organi, morejo ti svojo delavnost vršiti samo in izključno v notranjosti združenja odnosno preko uprave združenja, nikakor pa ne morejo na ven nastopati sami mimo uprave združenja. Iz tega njihovega naravnega pomožnega organa uprave izhaja, da ni nikake zapreke, če predsednik združenja ali njegov namestnik prisostvuje sestankom odbora. Njegovo prisostvovanje tem sestankom more biti samo koristno delu, koordinacije delavnosti poedinih odsekov. V kolikor ni sam član odbora, na sestankih odbora more tudi govoriti, vendar pa nima pravice do glasovanja, kadar gre za sklep odbora. To v ostalem tudi ni potrebno, ker uprava združenja, kot višji organ, ima pravico, da ponovno razmotri vprašanje, o kateremu je poedini osek izvršil sklep in da potem izvrši eventualno tudi drugačen sklep. Iz te njihove narave pomožnega organa, kakor tudi iz činjenice, da ti odseki niso zasebna telesa, končno tudi sledi to, da oni ne morejo imeti svojega zasebnega gospodarstva niti od članov dotične stroke, poleg članarine, katero oni plačajo združenju, niti sprejemati denar za svoje potrebe. Ako delo odbora zahteva kake posebne izdatke, ima iste nositi samo združenje iz svojih rednih sredstev.

Z drugačno organizacijo odsekov bi se ustanovila združenja v združenjih. To bi pomenilo slabiti prisilna združenja in jih postaviti na enostavno izvršni organ odbora. To bi bilo tudi nasprotno ne samo intenciji zakonodajalca, temveč tudi v nasprotju s pozitivnimi predpisi.

To navodilo je dostaviti vsem banskim upravam in vsem zbornicam.“

Tiskali J. Blasnik nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.